

LENA MANTA

Έναν μήνα πριν...

Η ΕΚΔΙΚΗΘΗ
ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ



ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Η εκδίκηση των αγγέλων**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Λένα Μαντά
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Άννα Μαράντη
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Θάνος Κακολύρης
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Γωγώ Τρικεριώτη

© Λένα Μαντά, 2016, 2018 (εμπλουτισμένη έκδοση)
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: voyata/Shutterstock, LuFeeTheBear/Shutterstock, EnsUPER/Shutterstock
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

Πρώτη έκδοση: Μάιος 2016
Δεύτερη έκδοση: Φεβρουάριος 2018
Τρίτη έκδοση: Μάιος 2024

ISBN 978-618-01-5739-0

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε. | PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Από το 1979 Publishers since 1979

Έδρα:	Head Office:
Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση	121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Βιβλιοπωλείο:	Bookstore:
Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα	13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Τηλ.: 2102804800	Tel.: 2102804800

e-mail: info@psychogios.gr
psychogios.gr

ΛΕΝΑ ΜΑΝΤΑ

Η εκδίκηση των αγγέλων

4η ΑΝΑΤΥΠΩΣΗ



ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΛΕΝΑΣ ΜΑΝΤΑ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ

- Βαλς με δώδεκα θεούς*, 2005
Θεανώ, η Λύκαινα της Πόλης, 2006
Το σπίτι δίπλα στο ποτάμι, 2007
Η άλλη πλευρά του νομίσματος, 2008
Έρωτας σαν βροχή, 2009
Το τελευταίο τσιγάρο, 2010
Δεν μπορεί, θα στρώσει! (διηγήματα), 2010
Χωρίς χειροκρότημα, 2011
Όσο αντέχει η ψυχή, 2012
Με λένε Ντάτα, 2013
Ήταν ένας καφές στη χόβολη, δεύτερη έκδοση, 2014
Τα πέντε κλειδιά, 2014
Μια συγγνώμη για το τέλος, 2015
Όσα ήθελα να δώσω (διηγήματα), 2015
Γράμμα από χρυσό, 2017
Ζωή σε πόλεμο, 2018
Ταξίδι στη Βενετία, 2019
Οι τρεις Άσοι, 2020
Το πράσινο φόρεμα, 2021
Γυναικεία υπόθεση
(σε συνεργασία με την Κλαίρη Θεοδώρου), 2021
Η σφραγίδα, 2022
Γυναικεία υπόθεση 2 – Φίλια πυρά
(σε συνεργασία με την Κλαίρη Θεοδώρου), 2022
Γυναικεία υπόθεση 3 – Scripta manent
(σε συνεργασία με την Κλαίρη Θεοδώρου), 2023
Το σπίτι δίπλα στο ποτάμι – Η επόμενη γενιά, 2024

Για την Κωνσταντίνα

Λίγα λόγια από μένα...

Όπως πάντα... χρόνια τώρα... λίγα λόγια που σας δίνουν τη γενικότερη εικόνα του βιβλίου που κρατάτε στα χέρια σας. Μόνο που για το συγκεκριμένο δεν ξέρω τι να πρωτοπώ. Κατ' αρχάς, επιβεβαιώνει αυτό που απαντώ σε όλους εσάς που μου γράφετε, ζητώντας μου να κάνω βιβλίο τη ζωή σας· δε γράφω κατά παραγγελία, δεν μπορώ να κάνω καταγραφή.

Η εκδίκηση των αγγέλων ξεκίνησε πριν από πολλά χρόνια· με μια ιστορία που έμαθα... για ένα εικοσάχρονο κορίτσι που έφυγε αναίτια, και ακόμη κανείς δεν ξέρει τι ήταν αυτό που την ταξίδεψε με τους αγγέλους. Την ιστορία την άκουσα... την κηδεύα μού την περιέγραψαν... αλλά εγώ ήταν αδύνατον να εντάξω όλο αυτό σ' ένα βιβλίο. Με βασάνιζαν οι εικόνες, με αρρώσταινε η σκέψη και το έσπρωχνα όλο και πιο βαθιά στο μυαλό μου. Έγραφα το Όσο αντέχει η ψυχή, το Με λένε Ντάτα, Τα πέντε κλειδιά, συνέχισα με το Μια συγγνώμη για το τέλος, ώσπου συνειδητοποίησα πως έπρεπε πια να βγει στην επιφάνεια, διαφορετικά δε θα με άφηνε ήσυχη...

Παρόλο που ήξερα και την ιστορία της υπόλοιπης οικογένειας, την παρέλειψα. Όπως είπα δεν κάνω καταγραφή γεγονότων. Επιπλέον, με την ιδιοτροπία που έχω να κλείνω ευοίωνα κάθε βιβλίο, έπρεπε να βρω τον τρόπο να αποδώσω κάτι τόσο τραγικό και παράλληλα να εξασφαλίσω τον χρόνο ώστε, στη συνέχεια, να ανατρέψω την όποια «βαριά» διάθεση. Το μυαλό

μου δοκίμασε πλείστες όσες εκδοχές και καμιά δε μου άρεσε.

Όλα ξεκίνησαν, όταν μια αναγνώστρια μου έστειλε μαζί με τη γνώμη της για ένα βιβλίο (δε θυμάμαι ποιο) και μια υπόδειξη: Πολύ θα ήθελα, κυρία Μαντά, μου έγραφε, σ' ένα βιβλίο σας η ηρωίδα να είναι συγγραφέας! Αυτό ήταν! Όλα μπήκαν αναπάντεχα σε τάξη! Το μυαλό προσηλώθηκε σε αυτό και η ιστορία, που είναι εντελώς φανταστική, χτίστηκε με τον γνωστό τρόπο... ξέρετε... μαγικά από το πουθενά και με την κάθε μέρα να γεννάει κάτι καινούργιο. Επέλεξα να το αποδώσω μέσα από το πρίσμα ενός, ας πούμε, αστυνομικού κειμένου... Τα πέντε κλειδιά άνοιξαν τον δρόμο τελικά.

Εδώ τα εμπόδια, όμως, φάνταζαν ανυπέροβλητα. Εδώ είχαμε να κάνουμε με φόνο... χρειαζόμουν πληροφορίες...

Πρέπει να ευχαριστήσω για ακόμη μια φορά τον ιατρό Λουκά Σεχρεμέλη και τη γυναίκα του Αφροδίτη, που είναι φαρμακοποίος. Και οι δύο ήταν υπέροχοι, αναλυτικοί και πρόθυμοι να μη μου αφήσουν καμιά απορία! Περάσαμε τρεις και πλέον ώρες, καθισμένοι στο μπαλκόνι του σπιτιού τους, να συζητάμε κάθε πιθανό σενάριο... δολοφονίας! Στη συζήτηση ο άντρας μου και μαζί τα ξαδέλφια μας, Γιώργος και Ματίνα, που πήραν για πρώτη φορά μια γεύση τού πώς δημιουργείται ένα βιβλίο. Ευτυχώς δεν έπληξαν... Χίλια ευχαριστώ και στους τέσσερις!

Κι αφού έμαθα όσα χρειαζόμουν, πάλι δεν μπορούσα να ξεκινήσω! Δεν είχα αποφασίσει πού θα πήγαινα τους ήρωες, δεν ήμουν σίγουρη ούτε για την ταυτότητα του ενόχου! Σχεδόν ήξερα τα πρόσωπα (σημειώστε αυτό το «σχεδόν»), αλλά μου έλειπαν στοιχεία και, κυρίως, το κίνητρο για όλο αυτό το κακό!

Στις 8 Νοεμβρίου, την ημέρα που γιορτάζουν οι Αρχάγγελοι (επίσης σημαδιακό κι αυτό, και έδωσε τον τίτλο στο βιβλίο), ήμασταν καλεσμένοι με τον Γιώργο στον Ασβεστόλακκο, μια ταβέρνα στο Μαρούσι. Γίόρταζε η ξαδέλφη μας η Ματίνα. Μέχρι να έρθουν και οι υπόλοιποι, περιμέναμε μέσα στο αυτοκίνητο,

στο υπαίθριο πάρκινγκ. Μιλώντας με τον άντρα μου και απαντώντας στις ερωτήσεις του για το νέο βιβλίο, αρχίζω πια να το σχηματοποιώ στο μυαλό μου και να βρίσκω τον δρόμο για να ξετυλίξω την ιστορία μου... Εκείνο το βράδυ, είχα έναν επιπλέον λόγο να είμαι ευδιάθετη.

Ακριβώς μια βδομάδα μετά, ξεκινούσε ο Γολγοθάς. Πάνω από είκοσι μέρες με παίδεψε η εισαγωγή... Ίσως ήταν και ό,τι πιο δύσκολο έχω γράψει. Για την ακρίβεια, το έβλεπα στο μυαλό μου και δεν μπορούσα να το αποδώσω! Δεν ήθελα να είναι βαρύγδουπο, δεν έβγαине αλλιώς, το γεγονός από μόνο του τραγικό, όλες οι λέξεις φάνταζαν κούφιας και χωρίς νόημα. Ακόμη και τώρα δεν ξέρω αν κατάφερα κάτι, αν όχι καλό, τουλάχιστον σωστό... Γενικά ποτέ μου δεν υπήρξα τόσο εκνευρισμένη, όσο όταν έγραφα αυτό το βιβλίο! Γύρω στα Χριστούγεννα κι ενώ η ιστορία ήταν σε εξέλιξη, εγώ δεν ήξερα πώς θα την τελειώσω! Έβλεπα ασύνδετες εικόνες και είχα την αίσθηση ότι ένα τεράστιο πάζλ κρατούσε σκόρπια τα κομμάτια του στο μυαλό μου επίτηδες για να με παιδέψει!

Σταματώ για τις διακοπές των Χριστουγέννων – ως συνήθως έχω ένα σωρό δουλειές κι έναν λαό να φιλοξενήσω! Στην άκρη το βιβλίο για λίγο... αλλά όχι και η αίσθησή του, που με κινηγούσε. Για καλή μου τύχη, ήρθαν από τη Θεσσαλονίκη οι κουμπάροι μας, ο Γιώργος και η Θάλεια. Η μια τρελή ιστορία συναντάει την άλλη, οφείλω να πω... Αναγνώστρια που κάποτε έστειλε μια κριτική στις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ για το Σπίτι δίπλα στο ποτάμι, και ακόμη δεν ξέρω να σας πω πώς το ένα έφερε το άλλο, και φτάσαμε στο σήμερα να είμαστε φίλες και κουμπάρες! Μαζί της συζητάω τα βιβλία μου και οφείλω να πω ότι το κριτήριό της είναι αξιοπρόσεκτο!

Θάλεια, ευχαριστώ για εκείνο το βράδυ που λίγο ακόμα και θα μας έβρισκε το ξημέρωμα να συζητάμε για την Εκδίκηση των αγγέλων... Οι άντρες και τα παιδιά χόρταιναν ύπνο κι εμείς

ερευνήσαμε μαζί όλη την ιστορία. Και μόνο που άκουγα όσα έλεγα ήταν πολύτιμο.

Από εκεί και μετά, κανένα εμπόδιο... Το βιβλίο γράφτηκε με ταχύτητα και χωρίς πισωγυρίσματα. Για πρώτη φορά, βέβαια, χρειάστηκε να κάνω σχεδιάγραμμα και να κρατήσω σημειώσεις. Πρωτόγνωρη εμπειρία για μένα, αλλά μου άρεσε τελικά.

Κλείνοντας αυτό το σημείωμα, θέλω να σας πω ότι δεν έχω ιδέα τι θα είναι το επόμενο βιβλίο. Για να είμαι ειλικρινής, νιώθω την ανάγκη για κάτι πολύ ανάλαφρο... αλλά ποτέ δεν ξέρει κανείς. Άλλα λέω εγώ και άλλα επιβάλλει, τις περισσότερες φορές, η αυταρχική μου έμπνευση.

Ό,τι κι αν είναι πάντως, να είστε σίγουροι, θα είναι από καρδιάς...

Λένα Μαντά

Εισαγωγή

Ο ήλιος άφησε ν' αργοσυρθούν τα σύννεφα που του έκρυβαν τη θέα και ύστερα ξεδίπλωσε περίλαμπρος το μεγαλείο του. Οι αχτίδες του χάιδεψαν το ολόλευκο φόρεμα και οι μικροσκοπικές πετρούλες που το στόλιζαν στραφτάλισαν ζωντανεμένες. Λευκά λουλούδια υπήρχαν παντού, πλεγμένα ακόμη και μέσα στα ξανθά μαλλιά της νύφης. Κοίταξε παραξενεμένος τη λαοθάλασσα κάτω και απόρησε. Κόσμος στριμωγμένος που δεν μπορούσε ούτε ν' αναπνεύσει βρισκόταν παντού· στον δρόμο, στα πεζοδρόμια, πάνω σε αυτοκίνητα, συνωστισμένος προστά σε παράθυρα και πάνω σε ταράτσες. Έστρεψε το βλέμμα του στη νύφη και μετάνιωσε που άφησε τα σύννεφα να παραμερίσουν. Ίσως ήταν καλύτερα να παρέμενε πίσω τους, προστατευμένος από τη φρίκη. Δεν ήταν ένας συνηθισμένος γάμος αυτός... Το φως του, σαν να έχασε τη λάμψη του, θάμπωσε, ξεθώριασε, ενώ τα σύννεφα, που καρδοκούσαν, κόμπαζαν δίπλα του – και είχαν δίκιο. Έπρεπε να μείνει κρυμμένος, ν' αφήσει εκείνα να διαφεντέψουν μια τέτοια μέρα, να τα αφήσει να κλάψουν, να θρηνήσουν...

Το κατάλευκο κουτί γλίστρησε απαλά από το αυτοκίνητο και βρέθηκε στους ώμους τεσσάρων αντρών. Δίπλα μια γυναίκα με το πρόσωπο σφιγμένο, αδάκρυτη, έδωσε με δυνατή φωνή οδηγίες. «Όχι εσείς! Άλλοι θα συνοδέψουν το κορίτσι μου!»

Τέσσερις γίγαντες, μαυροπουκαμισάδες Κρητικοί εμφανίστηκαν και πήραν πάνω τους την ευθύνη της μεταφοράς. Κάτω από τα μουστάκια τους τα χείλη ήταν σφιγμένα και τα μάτια πονούσαν από την προσπάθεια να μην κυλήσει ούτε δάκρυ για το χατίρι της μάνας, που περπατούσε στητή δίπλα στον άγγελο που είχε ήδη φύγει για το μακρινό του ταξίδι. Απόλυτη σιγή επικρατούσε. Τόσος κόσμος κι ούτε ανάσαινε· βουβά τα δάκρυα, κι από ένα μαντίλι να σφραγίζει κάθε στόμα, να μην ακουστεί το παραμικρό. Μια κραυγή έσκισε το σεντόνι της σιωπής. Η γιαγιά της νύφης είχε βγει στο κατώφλι της μικρής μονοκατοικίας για να υποδεχτεί την εγγόνα της.

«Γιατί, Παναγιά μου;» ξεφώνισε. «Πώς τ' άφησες να γίνει τούτο το κακό; Σήκω, λαφίνα μου... σήκω, περισσότερα μου, να φιλήσεις τη γιαγιά σου! Σήκω να δεις τον κόσμο που ήρθε να σε καμαρώσει νύφη!»

Ο ήλιος σκοτείνιασε ακόμη περισσότερο. Τέτοιες στιγμές ήθελε να εξαφανιστεί, να μην ξαναβγεί, να μην ξαναδεί γονιούς να χάνουν τα παιδιά τους. Λοξοκοίταξε τα σύννεφα που μπορούσαν να κλάψουν, αλλά κι εκείνα έμεναν ασάλευτα να παρακολουθούν. Η μάνα του κοριτσιού, όμοια με δωρική κολόνα, έστεκε δίπλα στο παιδί της· οι άντρες που σήκωναν το κατάλευκο φέρετρο δεν έκαναν ούτε βήμα μπροστά στον θρήνο της γιαγιάς. Ύστερα από δευτερόλεπτα απόλυτης ακινησίας, η γυναίκα βρέθηκε δίπλα στην ηλίκιωμένη που σπάραζε και η φωνή της ακούστηκε καθαρή και δυνατή.

«Μάνα, μέχρις εδώ! Δε θέλω κλάματα, δε θέλω μοιρολόγια! Όποιος κλάψει ή μοιρολογήσει θα φύγει από το σπίτι μου! Σήμερα παντρεύω το κορίτσι μου κι ας είναι γαμπρός ο Χάρος! Κι εσείς, λυράρηδες, τι σωπάσατε; Τι σας έφερα εδώ, μωρέ; Για να στεκόσαστε σαν μαρμαρωμένοι; Ήρθε η νύφη! Παίξτε τα τραγούδια που της πρέπουν!»

Τότε πρόσεξε ο ήλιος τους άντρες με τις λύρες που στέκο-

νταν παραταγμένοι στον κήπο, πριν στρέψει το πυρωμένο βλέμμα του πάλι στη μάνα. Αυτή η γυναίκα έδειχνε να έχει χάσει τα λογικά της. Κι ας είχε αντικρίσει τέτοιες στιγμές στους αιώνες που πέρασαν, κι ας είχε γίνει μάρτυρας κάθε τραγωδίας πάνω στη γη, αυτό φάνταζε αλλόκοτο. Η γυναίκα τώρα κοιτούσε αγριεμένη τους άντρες που τα δάχτυλά τους κρατούσαν παγωμένα το δοξάρι, οι λύρες σιωπούσαν κι αυτές. Και τότε αυτή η ίδια άρπαξε μια λύρα και η φωνή της ήχησε καθαρή καθώς τραγουδούσε μια κρητική μαντινάδα:

*Αγγελικό μου πρόσωπο
κι αγγελικό μου γέλιο,
εσύ, μικρή μου, θα γενείς
του ουρανού θεμέλιο.*

*Λένε πως πρέπει οι άγγελοι
στον ουρανό να ζούνε
μα 'γώ, Θεέ μου, τ'ς ήθελα
στη γη να περπατούνε.*

Ο ήλιος αυτή τη φορά έλαμψε περιτράνος. Αν έτσι ήθελε μια μάνα να κατευοδώσει το παιδί της, εκείνος θα ήταν δίπλα της. Αν η ίδια άντεχε, είχε χρέος να τη στηρίξει και να κάνει τη μέρα τόσο λαμπερή όσο την ήθελε εκείνη. Την ίδια απόφαση πήραν και οι λυράρηδες. Πριν ξεψυχήσουν στα χείλη της οι τελευταίες λέξεις, οι λύρες πήραν φωτιά και, κατά τα έθιμα της Κρήτης, άρχισαν τα «παστικά» τα στιχάκια που τραγουδούν όταν ετοιμάζουν τη νύφη και υμνούν τα κάλλη της.

*Σ' όσους γάμους κι αν επήγα
τέτοια νύφη δεν την είδα...*

*Να 'χει κούτελο μικράκι
στρογγυλό σαν φεγγαράκι...
Να 'χει μύτη σαν κονδύλι
στόμα σαν το δαχτυλίδι...*

*Να 'χει μάτια σαν ελιές
και γεμάτα μαριολιές...*

Το πρόσωπό της ηρέμησε, σαν άκουσε τις μαντινάδες. Έκανε ένα νεύμα και οι τέσσερις που κρατούσαν τη νύφη πέρασαν επιτέλους το κατώφλι του κήπου.

Ο ήλιος τόλμησε να ρίξει ακόμη μια ματιά στο κορίτσι, που φαινόταν να κοιμάται γαλήνια στο κρεβάτι της. Ήταν πολύ όμορφη, στ' αλήθεια... ένας άγγελος που περπάτησε για λίγο στη γη, πριν επιστρέψει στο σπίτι όπου ανήκε· στον ουρανό.

Η θλιβερή πομπή χάθηκε στο εσωτερικό του σπιτιού. Κανείς δεν κουνήθηκε από τη θέση του, μόνο το αυτοκίνητο του γραφείου τελετών άνοιξε δρόμο ανάμεσα στο συγκεντρωμένο πλήθος και απομακρύνθηκε. Θα επέστρεφαν σε λίγες ώρες για να ολοκληρώσουν τη μακάβρια αποστολή τους. Η μητέρα της κοπέλας ήταν αμετάπειστη, η κόρη της δε θα πήγαινε από το νεκροτομείο στο νεκροταφείο. Πρώτα θα έμπαινε στο σπίτι της κι από εκεί θα έβγαινε νύφη. Η καθημερινή επαφή με τον θάνατο τους είχε απόλυτα εξοικειώσει με την τραγωδία που έφερνε μαζί της κάθε απώλεια, αλλά ήταν και κάποιες περιπτώσεις, όπως αυτή, που τους ανέτρεπαν τη ρουτίνα και σάρωναν την αδιαφορία που υπέβαλλε το άχαρο επάγγελμά τους.

Αυτή η μάνα, σαν έμαθε τον αιφνίδιο χαμό της εικοσάχρονης κόρης της, κίνησε γη και ουρανό να βρει την αιτία. Εκτός από τον τακτικό ιατροδικαστή, πλήρωσε και δικό της για να πάρει απαντήσεις, που όμως δεν της δόθηκαν. Πυκνό μυστήριο συνέχιζε να καλύπτει τον λόγο που η νεαρή Νάντια σω-

ριάστηκε νεκρή την ώρα που δούλευε σε μια καφετέρια της περιοχής. Κι όταν ήρθε η ώρα να τακτοποιηθεί η κηδεία, τα ανέλαβε όλα εκείνη, χωρίς να δεχτεί βοήθεια από κανέναν. Αγόρασε ολοκαίνουργιο νυφικό, της το φόρεσε η ίδια και έφερε μαζί και μια κατάχλωμη από την ταραχή κοπέλα για να τη βάψει. Τη στόλισε με ολόλευκα τριαντάφυλλα και απαίτησε να την πάνε σπίτι για να γίνουν όλα όσα έπρεπε...

Ο κόσμος, εκμεταλλευόμενος την αποχώρηση του μεγάλου αυτοκινήτου, απλώθηκε λίγο περισσότερο. Από το εσωτερικό του σπιτιού ακούγονταν οι λυράρηδες να τραγουδούν τον *Ερωτόκριτο*:

*Ήρχισε κ' εμεγάλωνε το δροσερό κλωνάρι
κ' επλήθαινε στην ομορφιά, στη γνώση και στη χάρη.*

*Χαριτωμένο θηλυκό τώς το 'καμεν η φύση
κ' ίσα τση δεν ευρίσκετο σ' Ανατολή και Δύση.*

*Όλες τσι χάρες κι αρετές ήτоне στολισμένη,
ευγενική και τακτική, πολλά χαριτωμένη.*

Τώρα που η αλύγιστη γυναίκα ήταν στο εσωτερικό του σπιτιού, επέτρεψαν επιτέλους στα δάκρυα που τους έκαιγαν τα μάτια να κυλήσουν ελεύθερα. Κάποιες από τις παριστάμενες άφηναν πνιχτούς λυγμούς να εκτονώνουν τον πόνο που ένιωθαν.

Μεγάλοι δίσκοι με καφέδες, κονιάκ και κουφέτα άρχισαν να βγαίνουν. Η εντολή ήταν σαφής: έπρεπε να κεραστούν όλοι όσοι ήταν μέσα και έξω από το σπίτι, ακόμη και στον δρόμο. Κάποιοι βολεύτηκαν σε σκαλιά, οι περισσότεροι στο ρεϊθρο του πεζοδρομίου, οι νεότεροι παρέμειναν όρθιοι, ακουμπώντας ο ένας στον άλλον· άνθρωποι άγνωστοι μεταξύ τους, που

εκείνη την ώρα είχαν ανάγκη την επαφή για να μην παγώσουν ολότελα από το αναπάντεχο κακό.

Η Νάντια και η μητέρα της η Φωτεινή έμεναν χρόνια στο μικρό σπιτάκι. Χήρα η Φωτεινή, από τότε που η κόρη της ήταν ένα δεκάχρονο ολόξανθο αγγελούδι. Ήρθαν από την Κρήτη όταν σκοτώθηκε ο άντρας του σπιτιού σ' ένα δυστύχημα. Η Φωτεινή έριξε μαύρη πέτρα πίσω της, έστρεψε την πλάτη και στη μαύρη μοίρα της και ξεκίνησε από την αρχή. Δεν ήθελε τίποτα να της θυμίζει το παρελθόν, δεν ήθελε ν' αντικρίζει τα πεθερικά της, που έμεναν δίπλα και που ποτέ δε θέλησαν ούτε εκείνη ούτε το παιδί της. Την κατηγορούσαν που παντρεύτηκε τον κανακάρη τους, που δεν του έκανε παρά μόνο ένα παιδί κι αυτό κορίτσι, που συνέχισε να δουλεύει και μετά τον γάμο της αξιοποιώντας το πτυχίο λογιστικής που είχε. Τίποτα πάνω της δεν ήταν αποδεκτό, κι όταν έφυγε ο Αντώνης, έβλεπε στο βλέμμα τους ότι την κατηγορούσαν ακόμη και για τον θάνατό του ή γιατί εκείνη ζούσε ενώ το παιδί τους χάθηκε. Δεν το σκέφτηκε περισσότερο. Θα έφευγε κι ας σπάραινε η μάνα της που θα έχανε κι αυτήν· ο αδελφός της Φωτεινής βρισκόταν από παιδί στην Αυστραλία και θυμόταν σπάνια τον τόπο και τους γονείς του. Παρόλο που ήταν μόνος κι έρημος εκεί στα ξένα, παρόλο που δεν έκανε οικογένεια για να μοιραστεί την παρουσία που δημιούργησε, δεν αποφάσιζε να επιστρέψει στη γενέτειρά του. Τώρα λοιπόν οι γονείς της θα έμεναν μονάχοι. Στο μυαλό της ηλικιωμένης γυναίκας, που δεν είχε φύγει ποτέ από την Κρήτη και το απομονωμένο χωριό της, το ίδιο μακριά ήταν και ο ένας τόπος και ο άλλος.

Ο ήλιος τώρα αφέθηκε να γλιστρήσει στο εσωτερικό του τραγικού σπιτιού. Η Φωτεινή συνέχιζε έστω και ξεψυχισμένα ν' ακολουθεί τις μαντινάδες, που με βραχνή από τη συγκίνηση φωνή τραγουδούσαν οι λυράρηδες. Η μάνα της, η κυρα-Γιαννούλα, ανήμπορη να σταθεί, είχε σωριαστεί σε μια κα-

ρέκλα σαν άψυχη κούκλα. Μετά την εντολή της κόρης της άχνα δεν έβγαινε από το στόμα της, αλλά από τα μάτια της ανάβλυζαν δάκρυα που μούσκευαν το μαύρο μαντίλι της, δεμένο σφιχτά κάτω από το σαγόνι της που έτρεμε. Αν ήταν στο χέρι της, θα έπαιρνε τη θέση της εγγόνας της χωρίς δεύτερη σκέψη. Τους τελευταίους μήνες, ήταν πολύς ο θάνατος που όρμησε να τη διαλύσει. Πρώτα ο άντρας της, που η καρδιά του δε θέλησε να συνεχίσει να χτυπά και την άφησε ολομόναχη. Μετά ήρθε εκείνο το τρομερό τηλεγράφημα, που με λίγες φονικές λέξεις τής ανακοίνωνε ότι ο γιος της είχε τελειώσει τις μέρες του στη μακρινή ήπειρο και μαζί του ξεψύχησε και η ελπίδα να τον ξαναδεί, και τώρα... Με τα μάτια κλειστά παρακάλεσε τον Θεό να πάρει και την ίδια, να ξεκουράσει επιτέλους την ψυχή της, να μη δει άλλο κακό. Ήθελε να ουρλιάξει, μα φοβόταν τις αντιδράσεις της Φωτεινής, ότι είχε γίνει λάθος, το κορίτσι τους είχε χρόνια μπροστά του να χαρεί και να δώσει χαρά και στη μάνα της, ενώ εκείνη είχε ζήσει παραπάνω κι απ' όσο άντεχε... Κι όσο δεν έβγαινε λέξη από τα χείλη της, τόσο τα δάκρυα ήταν πιο καυτά, τόσο ο πόνος στο στήθος δυνάμωνε.

Οι λαμπερές αχτίδες ταξίδεψαν στον κόσμο που γέμιζε το μικρό σπιτάκι και ξεχώρισαν ένα παλικάρι. Στεκόταν κατάγλωμο, με τα μάτια καρφωμένα στο γαλήνιο πρόσωπο της κοπέλας που φαινόταν σαν να κοιμάται. Στο πλάι του ήταν μια γυναίκα· του κρατούσε σφιχτά το χέρι και υπέφερε από τον πόνο που έβλεπε να ξεχειλίζει δίπλα της. Έμοιαζαν πολύ οι δυο τους. Τα ίδια μαύρα μαλλιά, τα ίδια σκοτεινά μάτια.

Το βλέμμα της Φωτεινής σταμάτησε πάνω του και τα σβησμένα μάτια της ζωντάνεψαν. Άφησε για λίγο τη θέση της στο προσκεφάλι της κόρης της και τον πλησίασε. Άπλωσε τα χέρια και τον αγκάλιασε. «Καλώς όρισες, λεβέντη μου!» του είπε με δυσκολία, καθώς η φωνή της έβγαινε βραχνή. «Ήρθες να τη δεις;»

Εκείνος το μόνο που κατάφερε ήταν να νεύσει καταφατικά και η Φωτεινή τον πήρε από το χέρι. Το άλλο, αυτό που κρατούσε τη μητέρα του, αποσπάστηκε και ο άντρας προχώρησε αφήνοντας πίσω την έκπληξη να γιγαντώνεται. Δεν είχε ιδέα η Γαλάτεια ότι ο γιος της γνώριζε τη μητέρα της κοπέλας του, δεν είχε ιδέα πόσο σοβαρά ήταν τα πράγματα με την όμορφη Νάντια, που είχε δει φευγαλέα και κατά τύχη ν' αποχαιρετά τον γιο της στον δρόμο, έναν μήνα πριν. Δαγκώθηκε. Δεν ήταν ώρα για απορίες. Ο Άρης της πλησίασε την ξαπλωμένη κοπέλα και άφησε ένα φιλί στα χείλη της. Της ήρθε σκοτοδίνη. Στηρίχθηκε στον τοίχο πίσω της, όταν είδε τον γιο της να παίρνει από τα χέρια της χαροκαμένης μάνας μια βέρα και να την περνάει στο παγωμένο χέρι της κοπέλας. Αμέσως μετά η ίδια η Φωτεινή τοποθέτησε απαλά τα στέφανα στο κεφάλι του κοριτσιού της. Πισωπάτησε, είχε ανάγκη να καθίσει κάπου πριν σωριαστεί. Μια κυρία την αναγνώρισε και της έδωσε τη θέση της σε μια καρέκλα στο χολ.

«Ελάτε, κυρία Γαλάτεια! Καθίστε!»

Μ' ένα νεύμα την ευχαρίστησε και σωριάστηκε, όμως η κυρία είχε απορίες και δεν έφυγε από δίπλα της.

«Γιος σας είναι το παλικάρι που αγαπούσε η καημένη η Νάντια;» τη ρώτησε χαμηλόφωνα. «Δε μας είχε πει τίποτα! Εσείς δεν το ξέρατε ότι τα παιδιά ήθελαν να παντρευτούν;»

Πετάχτηκε όρθια και φιλοδώρησε την άγνωστη γυναίκα μ' ένα αυστηρό και θυμωμένο βλέμμα.

«Πάντως η καημένη η Νάντια είχε όλα τα βιβλία σας! Σας θαύμαζε πάρα πολύ! Κι εμείς δηλαδή...»

Ούτε στάθηκε ν' ακούσει τη συνέχεια. Αν έμενε ένα δευτερόλεπτο ακόμη, δεν ήξερε πώς θα αντιδρούσε. Βρέθηκε στον κήπο που ήταν κατάμεστος· το ίδιο και ο δρόμος. Της δημιούργησαν πανικό. Πνιγόταν... Κοίταξε γύρω της αναζητώντας μια διέξοδο διαφυγής. Διέκρινε πως το σπίτι είχε κήπο ολόγυρα

και βιάστηκε να εξαφανιστεί στο πίσω μέρος. Ανάσανε με ανακούφιση. Δεν ήταν κανείς. Ένα κομμένο δέντρο τής πρόσφερε κάθισμα. Με χέρια που έτρεμαν άναψε το τσιγάρο που λαχταρούσε εδώ και ώρα. Τώρα ξεκαθάριζαν όλα. Από τη στιγμή που ο γιος της έμαθε το τραγικό συμβάν, είχε καταρρεύσει, κι εκείνη δεν μπορούσε, δεν ήξερε να το διαχειριστεί. Ο Άρης ανάμεσα στα αναφιλητά του έδινε μισές πληροφορίες και ουδέποτε της είχε πει ότι η Νάντια σήμαινε για εκείνον τόσο πολλά. Στα είκοσι πέντε του την είχε συνηθίσει σε συντρόφους που εναλλάσσονταν συνεχώς· η καθεμία έμενε για λίγο και μετά ερχόταν η επόμενη και ξεχνιόταν εκείνη που έφευγε. Καμιά δεν της είχε συστήσει, καμιά δεν είχε πατήσει σπίτι τους και η Γαλάτεια πάντα αναρωτιόταν πώς είχε βγει τόσο συντηρητικός ο γιος της με το δεδομένο του πατέρα του... Έδιωξε βίαια τη σκέψη της από τον Μαρίνο. Δεν είχε θέση αυτή τη στιγμή και κακώς πήρε και τέτοιο ρόλο στη ζωή της.

Πίεσε τη μνήμη της για πληροφορίες. Πόσο καιρό ήταν μαζί με τη Νάντια ο γιος της; Εδώ και έξι μήνες είχε τελειώσει με τη στρατιωτική του θητεία και έκανε την πρακτική του σε δικηγορικό γραφείο. Ήταν με τη Νάντια; Γιατί δεν ήξερε; Το τελευταίο βιβλίο έφταιγε... την απορρόφησε εντελώς και δε γνώριζε καν τι γινόταν σπίτι της. Ανατρίχιασε στη σκέψη ότι το ίδιο μαύρο σκοτάδι επικρατούσε και μέσα της σε ό,τι αφορούσε την κόρη της... Πόσες εκπλήξεις την περίμεναν και εκεί; Η Μαρία Βασιλική, η Μαρσήλια όπως τη φώναζαν, ήταν βέβαια πάντα ανοιχτή, χαρούμενη και εξωστρεφής, αλλά τα ίδια έλεγε και για τον γιο της, και τώρα...

Όταν ο Άρης τής ζήτησε να πάνε μαζί στην κηδεία, δε δίστασε λεπτό. Στο χάλι που έβλεπε το παιδί της, ούτως ή άλλως δε θα τον άφηνε μόνο του. Σαν σε όνειρο θυμήθηκε ότι και η μικρή έβαλε τα κλάματα μόλις το έμαθε και όσα είπε μέσα στα δάκρυά της έκαναν φανερό πως οι δύο κοπέλες γνωρίζονταν.

Μια ακατανίκητη επιθυμία τής γεννήθηκε, να δώσει ένα χα-
στούκι στον εαυτό της. Ήταν ασυγχώρητη, σαν να ζούσε σε άλ-
λο πλανήτη τους τελευταίους μήνες... Ή μήπως ήταν χρόνια;

Πέταξε με θυμό το τσιγάρο της στο χώμα και το πάτησε με
μανία που προοριζόταν για τον εαυτό της. Δεν ήταν ώρες να
κάθεται απομονωμένη, όταν λίγα μέτρα πιο πέρα ο γιος της
μάτωνε από την απώλεια. Με γρήγορα βήματα επέστρεψε στον
κόσμο. Κάποιοι ψιθύριζαν το όνομά της, την είχαν αναγνωρί-
σει μάλιστα, άκουσε να της δίνουν συγχαρητήρια για τα βιβλία
της. Έψαξε τα γυαλιά της και τα φόρεσε σε μια προσπάθεια
να κρύψει το πρόσωπό της. Δεν τα έβαζε με τους ανθρώπους.
Από χρόνια είχε καταλήξει ότι κάθε έκφανση της ζωής, είτε
χαρμόσυνη όπως ένας γάμος, είτε λυπητερή όπως μια κηδεία,
αφορούσε πολύ λίγους: εκείνους που είτε βρίσκονταν δίπλα
στο νεόνυμφο ζευγάρι, είτε στράγγιζαν από οδύνη δίπλα σ' ένα
φέρετρο. Όλος ο υπόλοιπος κόσμος, φύσει και θέσει, ήταν οι
κομπάρσοι που δεν ήξεραν ούτε την υπόθεση του έργου στο
οποίο συμμετείχαν. Δεν κοντοστάθηκε καν ν' απαντήσει. Πά-
ντα ήταν ευγενική με τους αναγνώστες της, πάντα έβρισκε δυο
καλά λόγια να τους ευχαριστήσει, αλλά όχι μια τέτοια στιγμή.

Μπήκε στο σπίτι και αναζήτησε τον γιο της. Στεκόταν αλύ-
γιστος με το πρόσωπο σφιγμένο δίπλα στη μητέρα της κοπέ-
λας. Μπορούσε να αισθανθεί τον πόνο του, σχεδόν τον ένιω-
θε και η ίδια. Τα μάτια του Άρη, καρφωμένα στο πρόσωπο της
Νάντιας, είχαν μελανούς κύκλους από την υπερπροσπάθεια
να μην κλάψει, σεβόμενος την επιθυμία της Φωτεινής. Για λί-
γο μόνο τα σήκωσε και συνάντησε το βλέμμα της, και η Γαλά-
τεια βούρκωσε καθώς η οδύνη του ήταν μαχαιριά και για κεί-
νη. Με τρόπο είδε δίπλα της να στέκονται οι υπάλληλοι του
γραφείου τελετών. Ο ιερέας είχε ήδη έρθει και έλεγε όσα έπρε-
πε να ακουστούν σε μια τέτοια στιγμή. Είχε φτάσει η ώρα...

Οι μεγαλόσωμοι Κρητικοί σηκώθηκαν κι έκαναν νεύμα

στους ανθρώπους του γραφείου ότι η κοπελιά τους θα πήγαινε στους δικούς τους ώμους στο σπιτικό της, και εκείνοι έκαναν πίσω. Η φωνή της Φωτεινής ακούστηκε πεντακάθαρη καθώς αποχαιρετούσε το παιδί της: «Καλό ταξίδι, Νάντια μου, καλοστρατιά να έχεις, να μας κοιτάς από ψηλά, μα και να μας προσέχεις...»

Με τον ίδιο τρόπο που μπήκε στο σπίτι έτσι και βγήκε η σορός, ωστόσο δε θα χρειαζόταν το αυτοκίνητο. Η εκκλησία για την εξόδιο ακολουθία ήταν δίπλα και μερικά μέτρα πιο μακριά το νεκροταφείο. Κοπέλες από τη γειτονιά, φίλες της Νάντιας, είχαν μαδήσει όλα τα λουλούδια που είχε φέρει ο κόσμος και έρριχναν τον δρόμο όπου περνούσε. Η Φωτεινή, η μητέρα της και ο Άρης τέθηκαν επικεφαλής της σύντομης πορείας, ενώ πίσω τους ο κόσμος άφηνε τη θέση του και έμπαινε στη σειρά σχηματίζοντας τη συνοδευτική πομπή. Από τους γύρω δρόμους έρχονταν και άλλοι για να πουν το τελευταίο αντίο στο μέχρι πρότινος γελαστό κορίτσι της γειτονιάς τους.

Η Γαλάτεια ακολούθησε από τους τελευταίους, μόνη, βυθισμένη στις σκέψεις της. Προσπάθησε να συγκεντρωθεί, να θυμηθεί αν είχε ακούσει τίποτα για την κοπέλα, και το μόνο που κατάφερε ήταν ν' ανασύρει όσα είχε πληροφορηθεί τις τελευταίες μέρες από τη στιγμή που ο Άρης έφερε το κακό μαντάτο στο σπίτι. «Αιφνίδιος θάνατος»... «Η ιατροδικαστική έρευνα δεν μπόρεσε να αποδείξει»... «Σωριάστηκε την ώρα που ετοιμάζε καφέ για έναν πελάτη»... «Η Νάντια ήταν υγιέστατη». Λαβύρινθος το μυαλό της, θολό το βλέμμα της. Αυτό που την τρώμαζε πίοτερο όμως ήταν το καταραμένο ένστικτό της που ποτέ δεν τη γέλασε. Κάτι παράξενο ξεκινούσε, το ένιωθε. Κάτι σκοτεινό τούς πλησίαζε και θα έβαζε στόχο και τη δική της οικογένεια: ήταν σίγουρη, σαν να το έβλεπε να έρχεται αλλά δεν μπορούσε να το προσδιορίσει. Αυτός ο ανεξήγητος θάνατος δεν ήταν το τέλος... Ήταν μόνο η αρχή...

Έναν μήνα πριν...

Την πλησίασε και τα χέρια του τυλίχθηκαν γύρω της μαζί με τη ζεστασιά του. Τα χείλη του άγγιξαν τα δικά της, στην αρχή απαλά και μετά, καθώς τα χέρια του την έσφιξαν ακόμη πιο πολύ, το φιλί του έγινε βαθύ, μετάγγιση ζωής. Θάλασσα ζεστή την κύκλωσε, ο ήχος του δυναμίτη στ' αυτιά της διέλυσε τα βράχια της ζωής της, πουθενά σπασμένα όστρακα, ούτε κοράλλια, ο βυθός ήταν πια μακριά της, εκείνη ταξίδευε για την επιφάνεια, όπου δεν είχε άλλα κύματα, και μόνο στα μάτια της βρέθηκαν τα μαργαριτάρια... Βάρκα της ένα κρεβάτι αυτή τη φορά και συνταξιδιώτης της εκείνος... Μόνο εκείνος... Ο ήλιος βγήκε με θάρρος αυτό το ξημέρωμα. Ίσως γιατί ήξερε ότι σε μια μικρή γωνιά της γης θα φώτιζε ευτυχισμένους ανθρώπους. Στην αρχή έστειλε ένα απαλό, αχνό ροζ χρώμα να βάψει το κατευόδιο του φεγγαριού, απρόθυμο εκείνο ν' αποχωριστεί την ευτυχία του ζευγαριού που είχε ζήσει βήμα βήμα όλη τη νύχτα. Μετά το ροζ, ήρθε εκείνο το πυρωμένο πορτοκαλί, αντί για κόκκινο χαλί, που προανάγγελλε τη θριαμβευτική του εμφάνιση.

Η Γαλάτεια χωρίς δισταγμό πάτησε τα συγκεκριμένα πέντε γράμματα και σχημάτισε τη λέξη «τέλος». Τράβηξε τη σελίδα

από τη γραφομηχανή και την έβαλε δίπλα της. Έγειρε ικανοποιημένη στην πολυθρόνα της και άναψε τσιγάρο. Ταυτόχρονα άφησε από το χέρι της το μικρό της κομπολόι, αυτό που κρατούσε πάντα και ειδικά όταν έγραφε. Τη βοηθούσαν να συγκεντρωθεί οι χάντρες που γλιστρούσαν ανάμεσα στα δάχτυλά της. Ο απαλός τους ήχος, καθώς συναντούσε η μια την άλλη, έβαζε σε τάξη τις σκέψεις της, όταν αυτό δεν μπορούσε να το κάνει ο καπνός από ένα τσιγάρο ή η καφεΐνη, με την οποία τροφοδοτούσε τον οργανισμό της τις ατελείωτες ώρες που ταξίδευε με τους ήρωές της.

Απόλυτη σιωπή επικρατούσε, στερημένη από τον μονότονο και ξερό ήχο των πλήκτρων. Η γυναίκα χαμογέλασε. Αν τολμούσε κι έλεγε στους αναγνώστες την αλήθεια, μάλλον δε θα την πίστευαν ή θα απέδιδαν σε παράνοια την αίσθηση εκείνης της στιγμής. Κάθε μέρα, τους τελευταίους μήνες, καθόταν στο γραφείο της, κοιτούσε τη σελίδα που είχε τοποθετήσει στον μαύρο κύλινδρο και είχε την αίσθηση ότι το χαρτί τη διάταζε να ξεκινήσει. Τα πλήκτρα αδημονούσαν να πληγώσουν τη λευκή επιφάνεια, ακόμη και η ταινία της γραφομηχανής είχε απαιτηση να συμπληρώσει την ιστορία των ηρώων της. Σήμερα, που είχε πλέον γραφτεί η μαγική λέξη «τέλος», όλα φάνταζαν αδύναμα, χωρίς το σθένος του δυνάστη.

Το χαμόγελό της έγινε πιο πλατύ. Η αλήθεια δεν κρυβόταν στη γραφομηχανή· ο δυνάστης ήταν το ίδιο της το μυαλό. Απαιτητικό, έτοιμο να εκραγεί αν κάθε μέρα δεν κατέθετε στο χαρτί όσα γεννιόνταν εκεί μέσα κάτω από μυστικές, άγνωστες και στην ίδια διεργασίες. Από τη στιγμή που μια καινούργια ιδέα γεννιόταν στο κεφάλι της, από το δευτερόλεπτο που οι ήρωες και, κυρίως, η ηρωίδα της άρχιζαν να σχηματίζονται, έπανε να υπάρχει η ίδια. Πώς να το εξηγήσει αυτό στις αναγνώστριες που λάτρευαν τις ιστορίες της; Πώς να τους πει πόσο επώδυνο ήταν αυτό, πόσο καταπιεστικό και ψυχοφθόρο;

ΕΝΑ ΕΙΚΟΣΑΧΡΟΝΟ ΚΟΡΙΤΣΙ ΣΩΡΙΑΖΕΤΑΙ ΝΕΚΡΟ

την ώρα που δουλεύει. Κανένας δεν μπορεί να βρει την αιτία.

Ο Άρης, ο αγαπημένος της, απελπισμένος, υπόσχεται να ανακαλύψει ποιος ευθύνεται για τον θάνατό της. Δίπλα του στέκεται η μητέρα του, η Γαλάτεια, διάσημη συγγραφέας αισθηματικών μυθιστορημάτων. Εκείνη κάνει την υπέρβαση και αποφασίζει να εμπλακεί σε μια ιστορία ανώτερη από τις δυνάμεις της. Οι ιατροδικαστικές γνωματεύσεις δε ρίχνουν κανένα φως και όλες οι έρευνες καταλήγουν σε αδιέξοδο. Η Γαλάτεια δεν ξέρει αν υπάρχει καν δολοφόνος ή αν όλα όσα υποψιάζονται ο γιος της και η μητέρα της κοπέλας ανήκουν στη σφαίρα της φαντασίας. Στο μέλλον, και με όσα θα αποκαλυφθούν, θα ευχόταν να ήταν έτσι...



Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
p s y c h o g i o s . g r



ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 28781